

TROPILAE LAPSMIDER

– ER DE VED AT KOMME TÆTTERE PÅ OS?

Der er meldinger om, at tropilaelapsmiden nu er fundet udenfor Asien.

AF PER KRYGER¹ & ANNETTE BRUUN JENSEN²

¹Aarhus Universitet, ²Københavns Universitet
per.kryger@agro.au.dk

I Asien lever flere arter af honningbier blandt andet to arter af kæmpehonningbier *Apis dorsata* og *A. laboriosa*. Disse bier er vært for fire arter af tropilaelapsmider, hvoraf to arter *Tropilaelaps clarae* og *T. mercedes* har evnen til at leve på vores vestlige honningbier *A. mellifera*. Det ved vi, fordi man holder vores bier udenfor deres oprindelige udbredelsesområde i store dele af Asien.

Derfor ved vi også at tropilaelapsmider har potentiale til at dræbe en europæisk bifamilie på blot fire måneder. Miderne lever i biernes yngelceller, hvor de er i stand til at opformere to eller tre nye mider i arbejderceller og endnu flere i droneceller. Når bien kryber ud af cellen, finder miderne hurtigt en rundlarve og starter en ny opformering. Deres tid uden for biernes celler er meget kortere, end vi kender det fra varroamider, og derfor udvikler populationen af tropilaelapsmider sig hurtigt til et voldsomt problem i vores bier.

På COLOSS hjemmesiden kan man læse, at tropilaelapsmider er spredt til Usbekistan og Rusland og muligvis

Iran. Den officielle kilde WOAHA, World Organisation for Animal Health, har derimod ikke registreret nyheder om tropilaelapsmider. Der har været andre rygter blandt andet fra Kyrgyzstan. Det er muligt, at tropilaelaps har fundet en vej ud af Asien måske sammen med deres oprindelige vært kæmpebien. Både klimaændringer og øget samhandel kan spille en rolle. Der er grund til at gøre opmærksom på at import af bier kræver godkendelse fra de veterinære myndigheder. Asien er udelukket fra at eksportere bier til Europa netop på grund af tropilaelaps.

Offentlig bisygdomsbekæmpelse deltog i 2022 i et ringforsøg. Vi fik tilsendt 11 mider fra EU's reference laboratorie i Frankrig. Alle 11 mider var døde, og de fleste var allerede præpareret til mikroskopi. Vi skulle identificere hvilke mider der var tropilaelaps, og hvilke der ikke var. Vi var i stand til korrekt at identificere de seks, som var tropilaelapsmider, mens fem af dem var andre mider inklusive en varroamide.

På billedet ses en af de tilsendte tropilaelapsmider fra EU's referencelaboratorie. Midernes kropsform er lang, og deres otte ben rager tydelig ud, især det forrest benpar, der ligner antenner. Hos varroamider derimod er benene skjult af bagkroppens brede skjold. Vi er

ved at etablere PCR diagnose af tropilaelapsmider i et projekt finansieret af Landbrugsstyrelsens program for biavlprodukter. Vi gør opmærksom på, at der er meldepligt ved mistanke om tropilaelapsmider, og derfor bliver alle kyndige biavlere undervist i at kunne genkende tropilaelapsmider.

Der er offentliggjort en artikel (se henvisning nedenfor) om bekæmpelse af tropilaelapsmider. Kemisk behandling virker ikke effektivt, nok fordi miderne tilbringer så stor del af deres tid i forseglede yngelceller. Derimod er en yngelpause gennem dronningeindespærring effektiv, fordi tropilaelaps er sårbar på voksne bier, deres kropsform yder ikke samme beskyttelse som

varroamidens. Vi vil i de kommende tre år undervise danske biavlere i bedre biavlpraksis, herunder yngelpause som et led i varroabekæmpelse, dermed kan du allerede være på forkant i forhold til tropilaelapsmiden.

Litteratur

Roberts, J.M., Schouten, C.N., Sengere, R.W., Jave, J. and Lloyd, D., 2020. Effectiveness of control strategies for *Varroa jacobsoni* and *Tropilaelaps mercedesae* in Papua New Guinea. *Experimental and Applied Acarology*, 80, pp.399-407. <https://doi.org/10.1007/s10493-020-00473-7>

.....
Tropilaelaps set fra bugsiden. De 8 lange ben stikker ud fra kroppen. Foto Per Kryger, AU.

